

Deel 2

Studies in Openbaring

Die op de aarde wonen

Hans van de Lagemaat

Inleiding

Twaalf keer vinden we in de Openbaring van Jezus Christus (Opb. 1:1) de uitdrukking 'degenen, die op de aarde wonen' of een gelijkwaardige uitdrukking. En meteen kunnen we ons de vraag stellen: wie zijn dit? Het is geen onbelangrijke vraag, want een groot deel van de oordelen en de rampen die we in Openbaring tegenkomen treffen juist hen.

Waarom staat er niet gewoon: 'de mensen'? Waarom die uitvoeriger benaming, 'die op de aarde wonen'? Of betreft het misschien mensen en dieren? Dieren zijn immers ook 'degenen, die op de aarde wonen'. Dit laatste kunnen we direct verwerpen. Dat kan met deze uitdrukking niet bedoeld worden, als we de teksten erop naslaan en die wat nader bekijken. Alleen al de eerste tekst, Openbaring 3:10 lijkt deze gedachte toch duidelijk uit te sluiten:

*'Omdat u het woord van Mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, die over heel de wereld komen zal, om hen **die op de aarde wonen** te verzoeken.'*
(Opb. 3:10).

Maar wie zijn het dan wel? Is het een specifieke groep die bedoeld wordt, of zijn het alle mensen, zonder uitzondering?

In deze Bijbelstudie stel ik een andere vertaling voor: 'zij, die in het land wonen'. We zullen dit taalkundig en inhoudelijk onderzoeken, door Schrift met Schrift te vergelijken, en dan ook stilstaan bij de consequenties van die vertaling.

De Schriftplaatsen

Hieronder volgen eerst alle plaatsen waar deze uitdrukking in de Openbaring voorkomt.

*'Omdat u het woord van Mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, die over heel de wereld komen zal, om hen **die op de aarde wonen** te verzoeken.'*
(Opb. 3:10).

*'En zij riepen met luide stem: Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan hen **die op de aarde wonen?**' (Opb. 6:10).*

*'En ik zag en hoorde één engel, die hoog aan de hemel vloog en met een luide stem riep: Wee, wee, wee hun **die op de aarde wonen**, vanwege de overige bazuinstoten van de drie engelen die nog op de bazuin zullen blazen.'* (Opb. 8:13).

*'En zij **die op de aarde wonen**, zullen zich over hen verblijden, en zullen feest gaan vieren en elkaar geschenken sturen, omdat deze twee profeten hen **die op de aarde wonen**, zo gekweld hadden.'* (Opb. 11:10).

*'Daarom, verblijd u, hemelen, en u die daarin woont! Wee hun **die de aarde** en de zee **bewonen**, want de duivel is naar beneden gekomen, naar u toe, in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft.'* (Opb. 12:12).

*'En allen **die op de aarde wonen**, zullen het aanbidden, althans van wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens van het Lam Dat geslacht is, van de grondlegging van de wereld af.'* (Opb. 13:8).

*'En het oefent al de macht van het eerste beest voor zijn ogen uit, en het maakt dat **de aarde** en **zij die er wonen** het eerste beest aanbidden, waarvan de dodelijke wond genezen was.'* (Opb. 13:12).

*'En het misleidt hen **die op de aarde wonen** door middel van de tekenen die het gegeven zijn te doen voor de ogen van het beest. En het zegt tegen hen **die op de aarde wonen**, dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat de wond van het zwaard had en weer levend werd.'* (Opb. 13:14).

*'En ik zag een andere engel, die hoog aan de hemel vloog. En hij had het eeuwige Evangelie, om dat te verkondigen aan hen **die op de aarde wonen**, en aan elke natie, stam, taal en volk.'* (Opb. 14:6).

*'Met haar hebben de koningen van de aarde hoererij bedreven, en **de bewoners van de aarde** zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererij.'* (Opb. 17:2).

*'Het beest dat u gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit de afgrond en naar het verderf gaan. En zij **die op de aarde wonen**, van wie niet vanaf de grondlegging van de wereld de naam geschreven staat in het boek des levens, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, dat was en niet is, hoewel het er toch is.'* (Opb. 17:8).

De aarde

Zowel in het Hebreeuws als in het Grieks is er een woordje dat zowel 'land' als 'aarde' kan betekenen en als zodanig ook vertaald wordt. Iedere keer als dit woordje vertaald wordt speelt dus ook direct de uitleg van de vertaler van betreffende tekst een rol. Bij zijn vertaling maakt hij de keuze of de grondtekst hier 'aarde' of 'land' betekent. Het is goed om dat onszelf bij het lezen van de tekst te realiseren en daar bij tijd en wijle bij stil te staan.

In het Hebreeuws gaat het om het woordje *èrèts* en in het Grieks om het woordje *gè*. In deze studie hebben we nu voornamelijk te doen met het Griekse woordje en daar zullen we ons eerst wat op concentreren.

We kunnen hier niet alle teksten met *gè* onderzoeken, maar om duidelijk te maken wat ik bedoel zal ik eerst een aantal voorbeelden geven.

De eerste keer dat dit woordje voorkomt is in Mattheüs 2:6.

*'En u, Bethlehem, **land** van Juda, bent beslist niet de minste onder de vorsten van Juda, want uit u zal de Leidsman voortkomen Die Mijn volk Israël weiden zal.'* (Mat. 2:6).

Ook de tweede en derde keer dat we het woordje tegenkomen kan het op geen andere manier vertaald worden dan met 'land'.

*'Sta op, neem het Kind en Zijn moeder met u mee, en ga naar het **land** Israël, want zij die het Kind naar het leven stonden, zijn gestorven. Hij stond dan op, nam het Kind en Zijn moeder met zich mee, en kwam in het **land** Israël.'* (Mat. 2:20, 21).

Evenzo vinden we 'het **land** Zebulon' en 'het **land** Naftali' in Mattheüs 4:15.

Pas in Mattheüs 5:6 wordt het woordje *gè* voor het eerst met 'aardrijk' (SV) of 'aarde' vertaald.

'Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.' (Mat. 5:5).

De belofte van de aarde te beërven was aan niemand eerder gedaan. Het land beërven is een uitdrukking die iedere Israëliet herkende. Dat was de grote belofte die al aan Abraham was gedaan.

*'Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid hebt uit Ur der Chaldeeën, om u **dit land** te geven, om dat **erfelijk te bezitten**.'* (Gen. 15:7, SV).

Het land beërven was een belofte die zich uitstreckte van Abraham, via Izaäk en Jakob, tot zijn geslacht. Hierover gaat een groot deel van de Bijbel: de strijd om het land, het land Israël.

We kunnen natuurlijk niet zeggen dat *gè* of *èrèts* altijd 'land' betekenen, maar het is wel belangrijk om met onderscheid te lezen.

Als we terugkeren naar Openbaring, dan zien we in 1:7 een tekst die onmiskenbaar een verwijzing is naar de profeet Zacharia.

*'Zie, Hij komt met de wolken, en elk oog zal Hem zien, ook **zij die Hem doorstoken hebben**. En **alle stammen van de aarde** zullen **rouw** over Hem **bedrijven**. Ja, amen.'* (Opb. 1:7)

*'Maar over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten. Zij zullen Mij aanschouwen, **Die zij doorstoken hebben**. Zij zullen over Hem **rouw bedrijven**, als met de **rouwklacht** over een enig kind; en zij zullen over Hem bitter klagen, zoals men bitter klaagt over een eerstgeborene. Op die dag zal in Jeruzalem de **rouwklacht** groot zijn, zoals de **rouwklacht** van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo. **Het land** zal **rouw bedrijven**, elk **geslacht** afzonderlijk: het geslacht van het huis van David afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het **geslacht** van het huis van Nathan afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het **geslacht** van het huis van Levi afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het **geslacht** van Simeï afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, **al de overige geslachten**: elk **geslacht** afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk.'* (Zach. 12:10-14).

De geslachten waar het hier om gaat zijn de geslachten van Israël, de stammen van Jakob. Openbaring 1:7 lijkt dus beter te vertalen met 'alle stammen [geslachten] van het **land** zullen rouw bedrijven'. Hetzelfde zien we in Mattheüs 24:30:

'En dan zal aan de hemel het teken van de Zoon des mensen verschijnen; en dan zullen al de stammen van de aarde rouw bedrijven en zij zullen de Zoon des mensen zien, als Hij op de wolken van de hemel komt met grote kracht en heerlijkheid.' (Matt. 24:30).

Ook hier zijn het niet al de stammen van de gehele aardbodem, maar de geslachten van het land. De gehele context van dit hoofdstuk is Israël en Juda, en niet de gehele wereld.

Het Oude Testament

In het Oude Testament komen we het Hebreeuwse equivalent van ‘zij, die op de aarde wonen’ heel vaak tegen, maar dan vertaald met ‘zij die in het land wonen’ of ‘de bewoners van het land’.

We zullen daar eerst een aantal voorbeelden van bekijken.

*‘Ik zal uw grenzen vaststellen, van de Schelfzee tot aan de zee van de Filistijnen, en van de woestijn tot aan de rivier, want Ik zal **de bewoners van het land** in uw hand geven, zodat u hen vóór u uit kunt verdrijven.’ (Ex. 23:31).*

*‘U moet Mijn verordeningen houden en Mijn bepalingen in acht nemen en ze houden. Dan zult u onbezorgd **in het land wonen**. En het **land** zal zijn vruchten geven, zodat u tot verzadiging toe kunt eten. U zult er onbezorgd kunnen **wonen**.’ (Lev. 25:18, 19).*

*‘Zij zullen het zeggen tegen **de inwoners van dit land**, die gehoord hebben dat U, HEERE, in het midden van dit volk bent, dat U oog in oog gezien wordt, HEERE, en dat Uw wolk boven hen staat, en dat U overdag in een wolkkolom voor hen uit gaat en 's nachts in een vuurkolom.’ (Num. 14:14).*

In Numeri 14:14 is het woordje ‘dit’ gewoon de vertaling van het lidwoord ‘het’ en dat geldt ook voor ‘het’ in Exodus 23:31. Het gaat daar gewoon om de bewoners van het land, of zij die in het land wonen. Evengoed had men daar kunnen kiezen voor de vertaling ‘zij die op de aarde wonen’. Maar de context geeft voldoende aan dat dit inhoudelijk niet goed is.

De voorbeelden zijn met vele uit te breiden, maar we gaan ons beperken tot een aantal teksten die rechtstreeks verband houden met de Openbaring.

Joël

De profeet Joël spreekt drie keer over de 'inwoners van het land'. En dat bepaalt over wie het in zijn profetie gaat.

*'Hoor dit, oudsten, neem dit ter ore, alle **inwoners van het land!** Is dit gebeurd in uw dagen of in de dagen van uw vadersen?' (Joël 1:2).*

*'Kondig een vasten tijd af, roep een bijzondere samenkomst bijeen, verzamel de oudsten en alle **inwoners van het land** in het huis van de HEERE, uw God, en roep tot de HEERE.'* (Joël 1:14).

Deze laatste tekst staat in de directe context van de dag des Heeren. De dag des Heeren is de inhoud van het Bijbelboek Openbaring. We zien dat Johannes in de geest werd op deze dag (Opb. 1:10). Dat is niet een zondag of een andere dag van de week, maar een dag waar de profeten van spraken en die zij als in een vergezicht waarnamen. In de geest werd Johannes naar deze dag vervoerd en zag de dingen die dan te gebeuren staan.

'Ach, die dag! Ja, de dag van de HEERE is nabij, en hij zal komen als een verwoesting van de Almachtige.' (Joel 1:15).

Over deze dag gaat het. De direct betrokkenen zijn de inwoners van het land. En dat kan natuurlijk maar één land zijn: *èrèts Israël*, het land Israël.

De connectie tussen de dag des Heeren en de inwoners van het land is in Joël 2:1 nog duidelijker:

*'Blaas de bazuin in Sion, sla alarm op Mijn heilige berg, laat alle **inwoners van het land** sidderen, want de dag van de HEERE komt, ja, is nabij!'* (Joël 2:1).

En als we het vervolg van Joël 2 lezen, is er dan niet opmerkelijk veel overeenkomst met het Bijbelboek Openbaring? Het is de grote

verdrukking waar we van lezen, die we ook beschreven vinden in Mattheüs 24. Zie vers 21 van dat hoofdstuk.

'Groot is immers de dag van de HEERE en zeer ontzagwekkend. Wie zal hem kunnen verdragen?' (Joël 2:11).

Deze vraag komt niet tot alle bewoners van de aarde, maar tot de inwoners van het land. Het gaat om Zijn volk! En daarom worden de priesters aangespoord om te bidden:

'Laten de priesters, de dienaren van de HEERE, wenen tussen de voorhal en het altaar, en laten zij zeggen: Ontzie Uw volk, HEERE, geef Uw erfelijk bezit niet over aan smaad, zodat de heidenvolken over hen zouden heersen. Waarom zouden ze onder de volken zeggen: Waar is hun God?' (Joël 2:17).

Dat is de grote eindstrijd en de grote eindvraag. Heeft Israël eigenlijk nog wel een God? En waar is Hij eigenlijk? Die vraag wordt voor vriend en vijand beantwoord in de dag des HEEREN. En dan zal bekend worden Wie die God is. De vijanden zullen beven en verschrikken voor de toorn van het Lam. Maar Zijn volk zal zich in die dag in Hem verheugen en verblijden.

Zefanja

Ook in de profeet Zefanja zien we een duidelijk verband met de dag des Heeren en de inwoners van het land (en dus niet van de aarde) en daarmee een verband met Openbaring. Driemaal vinden we in het eerste hoofdstuk de dag des Heeren. Nogmaals wijs ik erop dat deze dag de inhoud is van het Bijbelboek Openbaring.

*'Wees stil voor het aangezicht van de Heere HEERE, want nabij is de **dag van de HEERE**. Ja, de HEERE heeft een offer bereid, Zijn genodigden geheiligd.'* (Zef. 1:7).

'De grote dag van de HEERE is nabij; hij is nabij en nadert zeer snel. Hoor, de dag van de HEERE! De held zal daar bitter schreeuwen!' (Zef. 1:14).

Die dag wordt verder omschreven in de volgende verzen.

'Een dag van verbolgenheid is die dag, een dag van benauwdheid en angst, een dag van verwoesting en vernietiging, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van donkere wolken, een dag van bazuin geschal en krijgsgeschreeuw tegen de versterkte steden en tegen de hoge hoektorens.' (Zef. 1:15, 16).

Het gaat hier allemaal om het land. De mensen van het land zullen verschrikkelijk bang worden en hun bloed zal vergoten worden. Waarom? Omdat zij tegen de Heere hebben gezondigd. En niets zal hen kunnen redden. Dat is in een paar woorden de inhoud van de laatste verzen van Zefanja 1.

'Ik zal de mensen benauwen, zodat zij zullen gaan als de blinden, want zij hebben tegen de HEERE gezondigd. Hun bloed zal uitgegoten worden als stof en hun lichaam als uitwerpselen. Ook hun zilver, ook hun goud zal hen niet kunnen redden op de dag van de verbolgenheid van de HEERE. Door het vuur van Zijn naderen zal heel dit land verteerd worden, want Hij zal zeker en spoedig een vernietigend einde maken aan alle inwoners van het land.' (Zef. 1:17, 18).

Op de aarde

Het is niet zo heel vreemd dat de vertaling 'op de aarde' in onze Bijbels is terechtgekomen. 'Op' is de vertaling van het Griekse *epi* en we kunnen niet anders zeggen dat dit ook de meest voor de hand liggende vertaling van dit woordje is. 'Op het land' klinkt echter vreemd. 'Op de aarde' niet. Voor de vertaling 'in het land' zouden we op het eerste gezicht het Griekse woordje *en* hebben verwacht.

‘De inwoners van het land’ of ‘zij die in het land wonen’ is vaak de vertaling van twee Hebreeuwse woorden die in de zogeheten ‘status constructus’ staan. Er is dan helemaal geen sprake van voorzetsels zoals ‘in’, ‘van’ of ‘op’. Maar uit de vorm waarin de woorden voorkomen is af te leiden dat we ‘de inwoners van het land’ moeten lezen.

Dikwijls vinden we het Hebreeuwse *be* waarvan de meest nabije vertaling ‘in’ is. De Griekse Septuagint vertaalt dit woordje in de contexten waarin wij ernaar zoeken afwisselend met *en* en *epi*. Ook in het laatste geval gaat het dan om wonen ‘**in**’ het land en niet ‘**op**’ de aarde.

Soms ook gebruikt het Hebreeuws het woordje *al*, wat ‘op’ of ‘boven’ betekent in zinnestelsels waar het gaat om wonen ‘in het land’.

Om dit ietwat technische verhaal wat inzichtelijker te maken zal ik een aantal voorbeelden uit het Oude Testament geven om bovenstaande toe te lichten. Het doel is niet anders dan om de vertaling ‘*in het land*’ van de Griekse uitdrukking *epi tès gès* een goed, taalkundig, fundament te geven.

In het Hebreeuws kunnen we dus twee woordjes tegenkomen die gebruikt worden voor ‘in het land’. Dat zijn de woordjes *be* en *al*. De Griekse woordjes zijn *en* en *epi* (of *ep’*, als het volgende woord met een klinker begint).

‘*om er te wonen*’ (Lev. 20:22)

Het Hebreeuws heeft hier *bach*, ‘in haar’. Het is in het Grieks van de Septuagint vertaald met ‘**ep’ autès**’.

‘*Dan zult u onbezorgd in het land wonen*’ (Lev. 25:18)

Het Hebreeuws heeft hier *al-ha-arèts*, ‘op het land’. In het Grieks staat *epi tès gès*, zoals in Openbaring.

Leviticus 25:19 gebruikt in het Hebreeuws en in het Grieks dezelfde woordjes waarmee 'daarin' vertaald wordt.

'en onbezorgd in uw land wonen' (Lev. 26:5)

Het Hebreeuws heeft nu **be** en het Grieks weer **epi tès gès**.

'die daarin zijn gaan wonen' (Lev. 26:32)

Het Hebreeuws heeft **be** en het Grieks heeft nu **en autei**, 'in haar'.

'het volk, dat er woont' (Num. 13:18)

Het Hebreeuws heeft **al**, het Grieks **epi**.

'dat in dat land woont' (Num. 13:28)

Het Hebreeuws heeft **be**, het Grieks **epi**.

'In het Zuiderland woont Amalek' (Num. 13:29)

Het Hebreeuws heeft **be**, het Grieks **en**.

'en daarin wonen' (Num. 33:53)

Het Hebreeuws heeft **be** en het Grieks **en**.

'in het land, waar u woont' (Num. 33:55).

De SV heeft hier **al** met 'op' vertaald, terwijl het 'in' betekent.

Voor 'waar' in de betekenis van 'waarin' vinden we in het Hebreeuws **be** en in het Grieks **epi**.

De voorzetsels kunnen kennelijk dus moeiteloos worden uitgewisseld zonder wezenlijk van betekenis te verschillen. Natuurlijk blijft het interessant om te onderzoeken waarom de Schrijver voor bepaalde woorden heeft gekozen, maar dat valt buiten het bestek van deze studie.

In bovenstaande voorbeelden zien we dat 'zij die in het land wonen' zowel betrekking kan hebben op Israël, het volk dat het land tot een

erfelijke bezitting heeft gekregen, of de vijanden van Israël, die het land onrechtmatig bezetten.

De verzoeking die over de hele wereld komen zal

Aan de engel van de gemeente van Filadelfia moet Johannes het volgende schrijven:

‘Omdat u het woord van Mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, die over heel de wereld komen zal, om hen die op de aarde wonen te verzoeken.’
(Opb. 3:10).

‘U’ is enkelvoud, zoals we dat in elk van de brieven lezen. De geadresseerde is ‘de engel van de gemeente in Filadelfia’. Gedurende de gehele brief wordt hij alleen aangesproken. Wat dit enkelvoud dan ook mag betekenen, het maakt de brieven intens persoonlijk.

Verder deelt dit vers ons mee dat er een verzoeking over ‘heel de wereld’ zal komen om de inwoners van het land te verzoeken. Het is niet moeilijk om uit de Openbaring te leren wat die verzoeking inhoudt. Vooral Openbaring 13 geeft ons daarover veel informatie.

In Openbaring 12 lezen we van de grote eindstrijd in de hemel. Het resultaat is dat de grote draak, de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, op de aarde (op het land Israël) geworpen wordt (Opb. 12:9). Zijn mede-engelen worden met hem uitgeworpen. Deze reiniging van de hemel betekent grote vreugde voor hen die daarin wonen en daarom lezen we:

‘Daarom, verblijd u, hemelen, en u die daarin woont!’ (Opb. 12:12).

Maar wee hen die in het land en aan de zee wonen! Dan is de tijd van de grote verzoeking, de grote verleiding aangebroken. In Openbaring 13 is er sprake van twee beesten. Een die uit de zee opkomt en een die

uit de aarde opkomt. Beide beesten ontlene hun macht aan de draak. (Opb. 13:2, 11, 12).

Het eerste beest wordt aanbeden door de gehele aarde (het gehele land), het lastert God, en het wordt macht gegeven de heiligen (het heilige volk, Israël) te bestrijden en te overwinnen. (Opb. 13:4-8).

‘En allen, die in het land wonen¹, zullen het aanbidden, althans van wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens, van het Lam Dat geslacht is, van de grondlegging van de wereld af.’

Er zijn dus mensen in het land wier namen van de grondlegging der wereld wel geschreven zijn in het boek des levens. Zij aanbidden het beest niet, maar worden verdrukt en vervolgd en velen vinden de dood (vs. 10).

Het tweede beest maakt dat die in het land wonen het eerste beest aanbidden. Het doet ook grote tekenen. (Opb. 13:12, 13).

*‘En het misleidt hen **die in het land wonen** door middel van de tekenen die het gegeven zijn te doen voor de ogen van het beest. En het zegt tegen hen **die in het land wonen**, dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat de wond van het zwaard had en weer levend werd.’* (Opb. 13:14)

Hier is de verzoeking die over de gehele wereld² zou komen om te verzoeken degenen die in het land wonen. Het is het werk van de satan, die de gehele wereld verleidt (Opb. 12:9). Degenen die in het land wonen wordt opgedragen een beeld te bouwen. Het tweede beest gaf dat beeld een geest, opdat het ook zou spreken

¹ Vanaf nu gebruik ik deze nieuwe vertaling.

² Het woord *oikoumenè* voor wereld, betekent niet noodzakelijkerwijs de huidige bewoonde wereld. Het ziet meer op de toenmalig bewoonde wereld.

‘en zou maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.’ (Opb. 13:15).

We hoeven dit alles verder niet in te gaan vullen. De tekst is hier duidelijk genoeg. De satan wordt uit de hemelen op het land geworpen. Twee beesten komen op, een uit de zee en een uit de aarde (het land). Beiden ontvangen zij hun macht van satan. Het tweede beest maakt dat al degenen die in het land wonen het eerste beest aanbidden en hij geeft degenen die in het land wonen de opdracht om voor het eerste beest een beeld te bouwen. Allen die dit beeld niet zouden aanbidden zouden worden gedood.

Al eerder is er een koning geweest met dezelfde ideeën. Ook Nebukadnezar werd geïnspireerd om een beeld te maken, een beeld van goud (Dan. 3:1). Ook hier was het bevel dat een ieder die niet zou knielen voor het beeld om het te aanbidden, gedood zou worden. Dit beeld was letterlijk. Waarom zouden we er aan twijfelen dat er in Openbaring 13 sprake is van een letterlijk beeld? Het is alles zo moeilijk voor te stellen. Ja, dat is waar, maar dat is geen norm. We doen er maar beter aan de woorden van de Schrift te laten staan zoals ze zijn opgetekend.

In dit Schriftgedeelte, Openbaring 13, hebben we een parallel in Mattheüs 24.

*‘Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen doen, zó dat zij— als het mogelijk zou zijn— ook de uitverkorenen zouden **misleiden**.’ (Mat. 24:24).*

Dit is de verleiding van Openbaring 13:14. De ‘uitverkorenen’ over wie de Heere hier spreekt (zie ook Mat. 24:22) kunnen niet anders dan Israëlieten zijn. Zij waren het uitverkoren volk. Zij die wandelden door het geloof naar de geest van de wet in afhankelijkheid van en in ootmoed voor hun God, waren de uitverkorenen.

Deze 'grote verdrukking' (Mat. 24:21, Opb. 2:22; 7:4) vindt plaats 'in het land' en dus niet over de gehele aarde. De Heere spreekt immers over 'die in Judea zijn' (Mat. 24:16).

Ook in dit Schriftgedeelte vinden we aanwijzingen dat de Openbaring spreekt van 'degenen, die in het land wonen', niet van 'degenen, die op de aarde wonen.'

De zielen onder het altaar

In Openbaring 6 zien we de zielen van degenen die gedood waren om het Woord van God en om de getuigenis die zij hadden. Zij roepen uit dat hun bloed gewroken zou worden van 'degenen, die in het land wonen' (Opb. 6:10). Hun stem is als het bloed van Habel dat tot God riep van de aardbodem (Gen. 4:10).

Het antwoord dat zij krijgen staat in vers 11.

'En aan ieder van hen werd een lang wit gewaad gegeven. En tegen hen werd gezegd dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het aantal van hun mededienstknachten en hun broeders, die evenals zij gedood zouden worden, volledig zou zijn geworden.' (Opb. 6:11).

De context is helemaal die van Openbaring 13, dat we zojuist bestudeerd hebben. Hier zijn degenen die bogen voor het Woord Gods en die het 'getuigenis van Jezus' (Op. 12:17; 19:10; 20:4) hadden. Als Sadrach, Mesech en Abéd-Nego (Dan. 3:12) bogen zij niet voor het beeld. Zij zijn degenen, wier namen staan 'in het boek des levens, van het Lam' (Opb. 13:8). Dit zijn degenen die getrouw bleven tot de dood. Zij werden gedood door 'degenen, die in het land wonen', althans dat lijkt het meest logisch, want het is om hún bloed dat zij vragen.

Hun getal was echter nog niet vol, dus het oordeel werd nog enige tijd uitgesteld. Hun werd opgedragen nog een kleine tijd te rusten totdat ook hun mededienstknachten en hun broeders 'volledig zou zijn', totdat hun aantal vol gemaakt zou zijn. Die mededienstknachten en broeders zouden gedood worden '**evenals zij**'.

In deze paar kleine woordjes ligt de bevestiging van wat ik zojuist schreef; dat het in deze tekst gaat om een specifieke groep mensen die weigerden voor het beeld te buigen. Er liepen er nog meer van zulken rond in het land en ook zij zouden gedood worden, 'evenals zij'.

De betekenis van deze woorden is niet dat zij 'eveneens' gedood zouden worden, maar dat zij **eenzelfde dood** zouden sterven als hun broeders. Dat is de betekenis van het Griekse woordje *hoos*, 'zoals', 'op gelijke wijze'. En dat was de dood door onthoofding. Al deze lijnen komen samen in Openbaring 20:4.

*'En ik zag tronen, en zij gingen daarop zitten, en het oordeel werd hun gegeven. En ik zag de zielen van hen die **onthoofd** waren om het getuigenis van Jezus en om het Woord van God, **die het beest en zijn beeld niet hadden aanbeden**, die het merkteken niet ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand. En zij werden weer levend en gingen als koningen regeren met Christus, duizend jaar lang.'* (Opb. 20:4).

'Zij, die in het land wonen' zijn degenen die in Israël wonen ten tijde van de beesten. Onder hen zijn getrouwen die niet buigen voor het beest, maar het merendeel van de inwoners van het land lijkt van dezelfde soort te zijn als in de tijd voordat Israël het land mocht innemen, Gode vijandige volken (zie bijvoorbeeld Genesis 15:16).

Twee getuigen Gods

In hoofdstuk 11 van de Openbaring lezen we over twee getuigen van God. Wie dit zijn kunnen we onmogelijk weten. Er is ontzettend veel naar gegist, maar de Bijbel vertelt het ons eenvoudigweg niet. En daar moeten we genoeg mee nemen. Hun beschrijving is echter wel zo duidelijk dat we hen onmiddellijk zullen herkennen als de tijd daar is. Zij worden genoemd 'de twee olijfbomen, en de twee kandelaars, die voor de God der aarde staan'. (Opb. 11:4). Zij zullen duizend twee honderd zestig dagen profeteren. Dit getal komt overeen met de twee en veertig maanden en komt overeen met de helft van zeven jaar.

(Opb. 11:2, 3). Als een Elia krijgen zij macht om hen die hun kwaad willen doen met vuur te verslinden. (Opb. 11:5; 2 Kon. 1:10, 12). Als Elia hebben zij de macht om de hemel voor regen toe te sluiten (Opb. 11:6; 1 Kon. 17:1). En als Mozes krijgen zij de macht om water in bloed te veranderen en de aarde (het land) met allerlei plagen te bezoeken. (Opb. 11:7; Ex. 7:14-25; 8 en verder).

Als zij hun getuigenis volbracht zullen hebben dan zullen zij gedood worden door het beest dat uit de afgrond opkomt. (Opb. 11:7).

Drie dagen blijven zij gedood

‘op de straat van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.’
(Opb. 11:8).

Als we ons niet begeven tot een of ander systeem van uitleg dat de woorden van de Bijbel altijd anders uitlegt dan wat ze zeggen, dan gaat het hier om Jeruzalem, en vindt dit dus alles plaats in het land. Daar wezen de eerste twee verzen van dit hoofdstuk ook al op. Het gaat daar over de tempel en ‘de heilige stad’. Er is maar één stad in de hele wereld die op deze wijze in de Schrift aangeduid kan worden en dat is Jeruzalem.

‘En de mensen uit de volken, stammen, talen en naties zullen hun dode lichamen drieënhalve dag zien, en zullen niet toelaten dat hun dode lichamen in het graf gelegd worden.’ (Opb. 11:9).

Op het eerste gezicht lezen we dit als ‘de mensen uit de gehele wereld’. In onze dagen met moderne media kan dit allemaal letterlijk vervuld worden. Maar het is maar de vraag of dit werkelijk met dit vers bedoeld wordt. We moeten serieus een andere optie open houden. Op het eerste Pinksterfeest na de opstanding van onze Heere was Jeruzalem vol van Joden van over de gehele wereld. Joden in diaspora die naar Jeruzalem waren gereisd om het feest te vieren. Deze menigte wordt aangeduid als ‘Joden in Jeruzalem, godvrezende

mannen uit alle volken die onder de hemel zijn' (Hand. 2:5). Zij spraken verschillende talen (Hand. 2:6) en de landstreken waar zij vandaan kwamen, worden in de daarop volgende verzen genoemd. Petrus spreekt deze 'godvrezende mannen uit alle volken die onder de hemel zijn' aan met 'Joodse mannen en u allen die in Jeruzalem woont' (Hand. 2:14). Als we ons realiseren dat de

'grote menigte, die niemand tellen kon, uit alle naties, stammen, volken en talen' (Opb. 7:9),

uit 'de grote verdrukking' (Opb. 7:14) komt, dan wijst dat in het licht van wat we eerder hebben gezien meer naar een enorme schare Israëlieten, dan naar mensen die niet tot dit volk behoren.

Hoe dit ook zij, de twee profeten getuigden in Jeruzalem, en zij pijnigden degenen 'die in het land wonen' (Opb. 11:10). Ook in dit hoofdstuk is het verband met de context helemaal zoek als we hier denken aan degenen die op de hele aarde wonen. Het land Israël, en in het bijzonder de stad Jeruzalem is hier de focus. Degenen die zo blij zijn dat de profeten gedood zijn, zijn niet degenen die op de aarde wonen, maar degenen 'die in het land wonen' (Opb. 11:10).

Het eeuwige Evangelie

Te midden van alle plagen die we over het land zien uitgestort, zien we ook nog genade. Er is nog plaats voor berouw en bekering.

*'En ik zag een andere engel, die hoog aan de hemel vloog. En hij had het eeuwige Evangelie, om dat te verkondigen aan hen **die op de aarde wonen**, en aan elke natie, stam, taal en volk.'* (Opb. 14:6).

Wie er behoren tot 'elke natie, stam, taal en volk' zullen we in het midden laten. Het kunnen ofwel mensen van over de hele wereld zijn, ofwel Joden die verspreid onder al deze natiën, stammen, talen en

volken leven, of het is een nadere aanduiding van degenen 'die in het land wonen'.

De inhoud van dit eeuwige Evangelie lezen we in vers 7.

'Vrees God en geef Hem eer, want het uur van Zijn oordeel is gekomen. En aanbid Hem Die de hemel, de aarde, de zee en de waterbronnen gemaakt heeft.' (Opb. 14:7).

De derde engel in dit hoofdstuk brengt dit gedeelte weer helemaal terug in de context die we al besproken hebben. De twee beesten en hun beeld.

'En een derde engel volgde hen, die met een luide stem zei: Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt, en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, dan zal hij ook drinken van de wijn van de toorn van God, die onvermengd is ingeschonken in de drinkbeker van Zijn toorn, en gepijnigd worden in vuur en zwavel voor het oog van de heilige engelen en van het Lam.' (Opb. 14:9, 10).

Degenen die in het land wonen kunnen dus niet zeggen dat zij niet gewaarschuwd zijn. Buigen voor het beeld zal ernstiger consequenties hebben dan de dood die het beest hen kan geven als zij niet ten prooi vallen aan de verleiding.

Openbaring 17

'Die in het land wonen' komt ook nog twee keer voor in hoofdstuk 17. We beginnen met de tweede verwijzing in vers 8.

'Het beest dat u gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit de afgrond en naar het verderf gaan. En zij die op de aarde wonen, van wie niet vanaf de grondlegging van de wereld de naam geschreven staat in het boek des levens, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, dat was en niet is, hoewel het er toch is.' (Opb. 17:8).

Hier is weer een verwijzing naar het eerste beest in Openbaring 13.

‘En ik zag een van zijn koppen als dodelijk gewond, maar zijn dodelijke wond werd genezen. En de hele aarde³ ging het beest met verwondering achterna.’ (Opb. 13:3).

Ook de ziener, Johannes, verwonderde zich met een grote verwondering (Opb. 17:6). Dat is nadat hij het visioen van de grote hoer gezien had. Zijn verwondering is misschien wel het grootst omdat hij ziet dat de vrouw zit op het eerste beest, dat uit de zee opkwam.

Dat dit beest in hoofdstuk 18 hetzelfde is als dat in hoofdstuk 13 blijkt uit de verwondering van degenen die in het land wonen en ook nog uit de beschrijving ervan:

‘vol van godslasterlijke namen’ (Opb. 17:3)

‘en op zijn koppen een godslasterlijke naam’ (Opb. 13:1)

‘met zeven koppen en tien horens’ (Opb. 17:3)

‘dat zeven koppen en tien horens had’ (Opb. 13:1)

De uitleg van wat dit beest met het hoofd en de hoornen is staat in de verzen 9 tot en met 17. Wie de vrouw is die op het beest zit, wordt uitgelegd in vers 18.

‘En de vrouw die u gezien hebt, is de grote stad, die koninklijke heerschappij voert over de koningen van de aarde.’ (Opb. 17:18).

De vrouw is een stad. En uit de beschrijving volgt dat het een machtige stad is. Op het voorhoofd van de hoer stond een naam geschreven:

‘Geheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen der aarde.’ (Opb. 17:5).

³ Het gehele land.

De stad is dus een afgodische stad, zodanig, dat zij die de Heere vrezen hun leven er niet zeker zijn.

‘En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed van de heiligen, en van het bloed van de getuigen van Jezus.’ (Opb. 17:6).

Deze vrouw is dronken van het bloed der heiligen. Maar ‘de bewoners van het land’ zijn dronken geworden van de wijn van haar hoerij. (Opb. 17:2). Welke stad dit ook is, een herrezen Babylon, of Jeruzalem als een herrezen Babel met al haar afgoderij, of een andere stad; degenen, die in het land wonen zijn dermate van haar gecharmeerd dat zij zich volledig aan haar afgoderijen overgeven en dit tot schade van allen die vasthouden aan het Woord van God.

Tot slot

We moeten nooit gaan speculeren en fantaseren; maar als Johannes inderdaad gezichten gezien heeft aangaande de dag des Heeren en als de vertaling ‘die in het land wonen’ inderdaad de juiste is (en hiervoor hebben we volgens mij in deze studie voldoende grond gevonden), zien we de contouren van de gebeurtenissen van de tijd van het einde voor onze ogen opdoemen. Wederom zal Israël, het land, het centrum zijn van de strijd tussen de satan en tussen God. Het overgrote deel van hen, die daar wonen, zullen verleid worden door het beest en zijn profeet. Zij zullen gewaarschuwd worden door de twee profeten en hun zal het eeuwige Evangelie gepredikt worden. Maar in plaats van zich te bekeren verheugen zij zich in de dood van de twee profeten, en volgen zij de grote leugen van de vrouw en het beest en maken zij zich schuldig aan het bloed der vromen.

We blijven met dit alles binnen de lijnen van het Woord. En ook als we er nu nog weinig van kunnen zien of begrijpen, er komt een tijd dat God Zijn eigen Woord waar zal gaan maken. Tot dan bewaren we Zijn woorden in ons hart en proberen we zekerheid en inzicht te verkrijgen in deze zaken.

